СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 231. — Джерзи Ситі, Н. Дж., четвер, 5. жовтня, 1922. — VOL. XXX. — No. 231. — Jersey City, N. J., Thursday, October 5, 1922. — THREE CENTS

ВЛАСТИТЕЛІ КОПАЛЕНЬ ЛУЧАТЬСЯ ПРОТИ МАЙНЕРІВ

КЛІВЛЕНД, Огайо, 3. жовтня. — Конференція представників властителів копалень та майнерів мягкого вугля поволи зближається до критичної ситуації. Властителі, котрі лишень вчора заявили, що вони розбиті та не можуть через те погодитися на один спільний плян ділання, нині заявили, що вони склали тимчасову організацію та що ся незадовго виступить з пляном полагодження страйкарів на будуче. Організація покищо не подала ще своеї програми до публичного відома.

В справі просьби президента Гардинга, щоби предложити йому імена кондидатів до федеральної комісії для винахodження фактів про вугольний промисел, конференція ще також нічого не зробила. Покищо обі сторони сваряться зі собою, чи вони мають предложити сі імена разом, чи кожда сторона має предложити лишень своїх представників.

Тимчасом приходить вістка з Вашінгтону, що президент Гардинг найменує комісію вже в пятницю, без огляду на те, чи конференція предложить йому імена кандидатів чи ні.

СТЕЙТОВИЙ УРЯД БОЇТЬСЯ НЕДОСТАЧІ ВУГЛЯ

НЮ ЙОРК, 23. жовтня. — Стейтовий урядник топлива побоюється браку вугля і тому видав осторогу до споживачів вугля в стейті, що кождий, хто замовляє вугля на більше, як на два тижні, буде підлягати карі.

ЛУИС ВІДАЙ ДАЛІ БУДЕ ГОЛОВОЮ МАЙНЕРСЬКОЇ ЮНІЇ

КЛІВЛЕНД, Огайо, 3. жовтня. — Загально сподіються, що Джан Луис, дотеперішний голова майнерської юнії „Де Юнайтид Майн Эеркерс оф Америка" буде на далі вибраним головою сеї організації.

До такого висновку приходять урядники юнії, що перечисляли голоси місцевих льокалів юнії в тій справі. За його номінацією мало заявитися від 1,600 до 1,700 льокалів ,тоді як за його одиноким противником, Джорджем Мерсером, що досі був статистиком илинойської окружної юнії, заявилося всего 128 організацій.

Голосованне над кандидатами має відбуватися в грудни.

ЖІНКА УСТАНОВЛЕНА СЕНАТОРОМ

АТЛАНТА, Джорджія, 3. жовтня. — Стейтовий губернатор іменував паню В. Г. Фелтон, щоби добула каденцію на місце померщого недавно сенатора Томаса Б. Вотсона.

Пані Фелтон буде в той спосіб першим сенатором жіночого пола. Однак можна сумніватися, чи вона буде мати час виступати в сенаті, бо доповняючі вибори на місце Вотсона мають відбутися вже в падолисті, а до того часу ледво чи буде скликана спеціяльна сесія конґресу.

Пані Фелтон є вдовою по конгресмені, котрий служив кілька каденцій.

ПИТАННЄ МЕЖИДЕРЖАВНОГО ДОВГУ НА КОНВЕНЦІЇ БАНКИРІВ

НЮ ЙОРК, 3. жовтня. — Перший день нарад конвенції Американського Товариства Банкирів, що почалася тут учора, був просто весь посвячений справі межидержавної фінансової політики.

Бесідник за бесідником підчеркував, що Америка не може вернути до вповні нормальних відносин так довго, поки не буде полагоджена справа межинародних довгів европейських держав. Більшість бесідників виступала остро проти політики теперішнього уряду Злучених Держав, держучогося з далека від европейських справ. Вони завзивали учасників конференції приготовляти край до радикальної зміни сеї політики.

ГАРДИНҐ ДУМАЄ ПОСПІШИТИ НА ПОМІЧ СМИРНІ

ВАШІНҐТОН, 3. жовтня. — Президент Гардинґ ,як подають з Білого Дому, задумує вже в найблизчих днях заявити охоту американського уряду взяти близчу участь в ратунковій акції на користь жертв подій в Малій Азії.

Американський уряд збирається установити спеціяльну комісію для сеї справи, яка має кооперувати з існуючими організаціями других держав. На чолі сеї організації має станути Гейз, котрий до недавна був постместером (міністром почт) покии не покинув сього становища для більше поплатного становища в промислі рухомих образків.

АМЕРИКА ВІДПЕКУЄТЬСЯ ВІД ВІЙНИ ПРОТИ ТУРКІВ

ВАШІНҐТОН, 3. жовтня. — Урядники департаменту стейту дали виразно до пізнання, що публичні заяви американського амбасадора в Анґлії, буцімто Америка малаби якусь згоду з Анґлією щодо спільної війни проти Туреччини, не відповідають правдивому станови річий.

Департамент стейту заперечив, немовби Гервей мав сказати щось такого.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПИТАЮТЬ РОМУНІЮ ЗА ЇЇ ДОВГ

ВАШІНҐТОН, 3. жовтня. — Американський уряд навязав з румунським урядом переговори в справі сплати довгу Злученим Державам, який виносить понад 41 міліон долярів.

Рівночасно з тими переговорами Ромунія робить заходи, щоби дістати одну велику позичку для сплати цілого ряду малих довгів, на які вона від ряду літ не платила не то рат, але навіть процентів.

НЕ ХОЧУТЬ ПРИЗНАТИ ЮНІЇ

ДЖАНСТАВН, Па., 3. жовтня. — Копальнянє вуглеве підприємство Бервінд-Гвайт Ковл Ко., котре достарчає більшість вугля для нюйорських підземних та надземних зелізниць, повідомило своїх робітників, що воно не признає їх юнії та що буде принимати наново робітників на основі „отвертої шапи",

КОНВЕНЦІЯ БАНКЕРІВ.

НЮ ЙОРК, 2. жовтня. — Нині почалася тут конвенція Американського Товариства Банкирів.

На конвенцію прибуло коло 9.500 делегатів з усіх частий Злучених Держав. Конвенція має радити не лишень над стислими справами банковости але й над звязаними з нею справами межинародної політики, як справою воєнних репарацій та звороту воєнних довгів, Злученим Державам.

ФЕДЕРАЛЬНІ АГЕНТИ СТРІЛЯЛИ ДО ПАЧКАРЯ, АЛЕ СЕЙ НЕ „ЧУВ".

Федеральний скорий корабель „Нюбері", котрого вживає федеральний уряд для патрольовання американських берегів проти пачкарів горівки та других алькоголічних напитків, зобачив в понеділок рано коло входу до нюйорського порту корабель, який урядники взяли за контрабандовий. Корабель виглядав як панський яхт, себто прогульковий корабель. Командант „Нюбері" сейчас приказав йому задержатися та віддатися ревізії. Однак сей, місто послухати, вдав, що не бачить ніяких сиґналів та ще більше приспішив їзду з порту. „Нюбері" займив за ним, а далі почав стріляти зі скорострільної гарматки, яку має для таких случаїв на своїм покладі. Але й се не помогло: загадочний корабель, не роблячи собі нічого зі стрілів, користаючи з густої мраки, виплив зі заливу та поплив на повне море, де його уряд не може досягнути наслідком недавно виданого рішення про непереслідуванне кораблів на повнім морю.

БУДУТЬ СУДИТИ ВИНОВНИКІВ „НАЙБІЛЬШОЇ" ГОРІВЧАНОЇ ЗМОВИ.

Велика лава присяжних суддів федерального суду в Вашінгтоні, Дистрикт Колумбія, постановила обжаловати чотирох людий за велику змову, котрої ціллю мало бути забрати з федерального прогибіційного уряду ріжні документи та поповняти при їх помочи обманьства на велику скалю. В змову мали бути вмішані два федеральні аґенти прогибіції та двох „бизнесменів": адвокат Макс Гальперін, з Ню Йорку та Мелвін Стерфельс з Ню Йорку.

З МИНУВЩИНИ ТРОЦЬКОГО.

Гішпанська преса доносить, що перед війною Троцкій був арештований в Гішпанії, як „підозрілий анархіст". Через кілька тижнів гішпанський уряд увільнив Троцького і вислав за кордони краю, Димісіонований голова ради міністрів гішпанського уряду, який звільнив Троцького, заявив недавно в розмові з одним кореспондентом: „Я увільнив Троцького перед війною з тюрми, Коби ми були знали, що за птиця той Троцькій, ми булиб його тримали в тюрмі і до сьогоднішного дня".

АНГЛИЧАНИН КАЖЕ, ЩО АМЕРИКА ВИГРАЛА ВІЙНУ АЛІЯНТАМ.

Підчас недваних урочистих привитань в Шікаґо, уряджених містом бувшому бурмістрови англійської столиці Лондону, Чарлслови Бейкфілдови, сей заявив в промові, що війну для аліянтів виграла Америка своїм найбільшим подвигом военним, яким було висланнє до Европи півтретя міліона людий.

„МУЗЕЙ ЕДИСОНА.

В Ню Йорку відкрито музей винаходів Едисона. В збірці є перші апарати, яких вживав великий винахідник при своїх досвідах, що довели до винаходів, та перші моделі сих винаходів.

ПУСТИЛИ АМЕРИКАНСЬКУ ТАНЦЮРИСТКУ ТА ЇЇ МУЖА.

Іміґраційні власти в нюйорськім порті, котрі на приказ міністерства судівництва задержали були відому танцюристку Ізидору Данкен та її мужа, московського поета Єсеніна, заявили по дводневнім слідстві, що вони не мають нічого проти її приїзду до Злучених Держав.

З допитів, танцюристки виходить, що її підозрівали, що вона перевозить зі собою якісь тайні документи большевицького уряду. Підчас допиту Данкен перечила, немовби вона мала якісь симпатиї для комунізму.

РОЗПУКА МАТЕРИ.

В Ню Йорку поповнила самоубийство пані Марія Роджерс, 52-літна женщина, хвилі, як до її дому увійшли священики, щоби відправити похорон її малого синка. Син хорував довший час, а мати через цілу його недугу сиділа коло його ліжка. Коли син помер, мати попала в мелянхолію, а коли пгоребникові послугачі збиралися забрати тіло з одної комнати, в другій комнати мати відкрутила курок від ґазу та втроїлася.

БАНДИТИЗМ В УГНІВЩИНІ.

В Угнівщині на протязі трох тижнів занотовано 3 бандитські напади, на властителя філварку в Бикові, на купців, що їхали на села і на Німця, який повернув з Америки. На цего останнього напало 10 бандитів у військових мундурах, з крісами в руках і звязавши господаря та жінку, забрали кількасот долярів, золоті годинники та перстені.

ҐУМОВІ ВУЛИЦІ.

В Льондоні повстав проект брукування вулиць ґумою замісць каміння. Знатоки зацевняють, що ґума буде більше трівала як инші матеріяли і усуне гамір та туркіт коліс в цілому місті, яке терпить від надмірного руху і недостачі тишини та спокою.

„ПОЛЯЦИ МОЙЖЕШОВЕГО ВИЗНАННЯ".

Хто сумнівався в істнування того рода „Полякуф", яким, не дивлючись на расовий зріст їхніх носів, до повної „польскосці" бракує тільки метрики хресту, той міг оноді переконатися, що його сумніви спиралися на невірних передпосилках. Дня 9. ц. м. почався у Львові в салі ратуша (!) зїзд „Полякуф мойжешовего визнаня" при співучасти 80 делеґатів. Не даром Ашкеназе обтовкає собі боки в Женеві, обороняючи польський уряд перед закидами „меншостей". Його однодумці вибрали його за те гоноровим" президентом зїзду в парі з професором варшавського університету Дікштайном, також „Поляком" семітського племени. Дійсними ленами зїзду вибрано віцепрезидента м. Львова Шляйхера. В члени президії увійшов цілий ряд таких-же здеклярованих „Полякуф". Предметом нарад зїзду є справа організації а не передвиборче положення; малу констернацію викликало внесення, здається не зовсім іще переконаного „Поляка" в ярмурці, представника дрібних гандлярів Орнштайна, яким він домагався вислову недовіря послам Кольішерови, Левенштайнови і Штайнгавзови, які свою льояльність посунули аж до голосування за кабінетом Корфантого і цілковитого зіґнорованя жидівських інтересів. Крім цього п. Фрайнд з Дрогобича промовляв за тим, щоби диковинну назву „Полякуф мойжешовего визнання" змінити на „Жидуф польських". Може так буде ліпше?

У ЛЬВІВСЬКИХ АРЕШТАХ БЮТЬ

Дня 6. вересня львівська поліція арештувала Спірідіона Ґанса селянина із Городиславич п. Бібрка. В поліційних арештах при вул. Яховича тюремні ключники били хорого арештанта ключами по голові, викрикаючи: „Ти ґайдамако, кабане". Тої ночи приведено до тюрми ще 8 Українців з провинції, яких чекає та сама судьба.

НІМЕЦЬКІ МОНАРХІСТИ НЕ СПЛЯТЬ.

З Берліна доносять, що аґітація монархістів в останніх часах значно зміцнилася. Монархістичні тайні організації ростуть і проявляють живу діяльність. В звязку з тим переведено ряд трусів й арештовань.

КАРА ЗА ЗАНЕДБАННЄ ПОПРАВОК В ДОМІ

Стейтовий суд в Ню Йорку засудив оногді одного аґента для найму домів на місяць тюрми та 260 долярів гривни за те, що він не постарався о випаперованнє мешкання та направу вікон для одного льокатора в нанятім ним домі. Кару наложено на основі закона тому, що аґент не сповнив свого обовязку та не удержував мешкання в відповіднім стані, надаючімся на замешканне.

НЕ ЖДІМ! БО БОРОТЬБА В ГАЛИЦЬКІЙ УКРАЇНІ НЕ ЖДЕ! ВСІ УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ В АМЕРИЦІ НЕХАЙ СЕЙЧАС ЗБЕРУТЬСЯ НА РАДУ І ПРИЄДНАЮТЬСЯ ДО СЕЇ БОРОТЬБИ СВОЄЮ ЖЕРТВОЮ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

ПРИВИТАННЄ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ В НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 3. жовтня. — Нині вечером відбулось тут привитанне і принятте Українського Національного Хору у великій гостинній галі в готелі Пенсилвенія.

На принятте прибув У. Н. Хор під проводом свого диригента д. Олександра Кошиця. Кромі того прибуло около 120 американських Українців з Ню Йорку, околиці і з Филаделфії, Па., відки спеціяльно приїхали представники Провидіння для привитання дорогих гостий знад Дніпра.

По вечері зачались привітні промови.

Провідником вечера був о. Лев Сембратович.

Промовляли: Семен Ядловський від імени Комітету Привитання У. Н. Хору; о. Петро Понятишин, від імени української греко-католицької дієцезії; др. Лука Мишуга, представник Правительства Західної України; др. Семен Демидчук, від українського університету в Ню Йорку; др. Володимир Коваль, від филаделфійських Українців; конґресмен Чарлз Ф. Кс. О'Браєн, з Джерзи Сити, Н. Дж., Теодор Грицей, іменем Української Ліґи Американських Горожан; п. Зволинська, іменем українського жіноцтва; управитель У. Н. Хору Олександер Кошиць; ред. „Свободи" Омелян Ревюк.

Кульмінаційною точкою вечера була промова управителя У. Н. Хору, д. Кошиця. Він у своїй промові змалював недолю України, мандрівку Хору по шляху, стеленому терном і рожами, та успіх і побіду української пісні, у гордих націй Заходу. Славний наш композитор і дириґент захопив своєю сердечною промовою душу авдиторії, яка раз-враз оплескувала його палкі слова бурею оплесків.

По відспіванню „Ще не вмерла Украіна" гості стали розходитись, але ще перед відходом домів зі собою розмовляли, щоб взаїмно близше познакомитись і пізнатись.

Ширший звіт про принятте У. Н. Хору, а особливо докладнійший зміст промови д. Кошицяш подамо другим разом.

ЗАЧАЛАСЬАЛІЯНТСЬКО-ТУРЕЦЬКАМИРОВАКОНФЕРЕНЦІЯ

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, 3. жовтня. — Мирова рада аліянтських представників із заступниками уряду турецьких націоналістів зачалась нині пополудні в надморському селі Мудані, в Малій Азії.

По короткій нараді сесію ради відложено до середи, з уваги, що ще не прибули представники Греції.

ТУРКИ ПОВОЛИ УСТУПАЮТЬ

ЦАРГОРОД (Константинополь), столиця Туреччини, 3. жовтня. — Війско турецьких націоналістів біля Ханаку, в Малій Азії, зачало поволи уступати із становищ, які воно було заняло проти становищ війск Великої Британії.

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ ДО НАРОДУ

АТЕНИ, столиця Греції, 3. жовтня. — Новий грецький король Юрій вислав універсал до грецького народу, в якому взиває його, щоб забув усе, що минуло, а зібрав усі свої сили задля боротьби, щоби задержати Тракію при Греції.

ВЕНІЗЕЛОС В ЛОНДОНІ

ЛОНДОН, 3. жовтня. — Сюди приїхав бувший грецький премієр Венізелос, котрий тепер заступає нове грецьке правительство яко надзвичайний представник перед аліянтами, прибув сюди і відбув конференцію в британському міністерстві закордонних справ.

Тутешня преса піднесла крик, що Венізелос хоче нової війни Греції з Туреччиною, одначе Венізелос відповів, що він і ціла Греція є за миром, бо нова війна була би руїною Греції.

ДОРОГА ОКУПАЦІЯ

ПАРИЖ, 3. жовтня. — Окупація надренської области Німеччини аліянтськими військами досі коштувала вже 2,132,000,000 золотих німецьких марок. Кромі того окупація американським військом коштувала досі понад один міліярд золотих німецьких марок.

Загалом досі Німеччина за сю „ласку" заплатила понад 3 міліярди марок, або около $800,000,000.

Денно Німеччина платить на ту „ласку" 10,000,000 золотих німецьких марок.

ПОЇХАЛИ ПО СМЕРТЬ

СОФІЯ, столиця Болґарії, 15. вересня. (Українтаґ). — Як відомо в Болгарії зорганізувався „Союз Допомоги Повороту на Батьківщину".

Сей Союз розвинув надзвичайно активну діяльність і переводить перевіз бажаючих повернутись через болгарські порти до портів України та Криму на Чорному морі.

В минулому місяці одна з таких груп, 700 людий, була перетранспортована до Новоросійска.

Там, після уважної перевірки документів та допитів, 114 старшин і 42 козаків розстріляно.

118-ти душам пощастило втікти й повернутись назад.

Решта розбита по частинах і відправлена на примусові праці.

ЗАБОРОНА ПИСАТИ ПРО ПОВСТАННЯ

КИЇВ, 15. вересня. (Українтаґ). — Рада Народніх Комісарів розіслала по всіх радянських газетах обіжник, в якому суворо забороняється давати якінебудь повідомлення про повстанський рух.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.[illegible]

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ І В КРАЮ.

Львівські дневники подають, що у Львові і в ріжних містах Східної Галичини переведено масові ревізії й арештовано багато молодих українських інтелігентів під замітом належання до тайних товариств і співучасти в ріжних протипольських замахах. „Ґазета Поранна" подае, що львівські поліційні власти впали на слід нового формального заговору в деяких українських кругах, який мав на меті зновленне терору й заворушень у Львові й у Східній Галичині в „передвиборчім" часі Орґанам поліції вдалося зловити одного з виконавців плянів у хвилі, коли сей висланник Уряду Петрушевича приїхав з важними приказами до Львова. „Ґазета Цодзенна" повідомляе, що в ночі з 30. на 31. серпня львівська поліція, під проводом інсп. Новодворського й ком. Хамайського урядила ряд ревізій та орештовань між Українцями, передовсім між студентами і пластунами. Викрито цілий ряд підтверджуючих матеріялів (?). Блищих інформацій польські часописи не подають.

ПОСПІШІМ З ВИБОРОМ ДЕЛЕҐАТІВ.

На днях 26. і 27. жовтня відбудеться у Філядельфії Конґрес, скликаний „Обєднаннем Українських Орґанізацій в Америці".

Скликаний він в хвилю тяжкого переживання нашого народу в старому краю, в хвилю, яку все ще треба назвати переломовою, бо від неї буде залежати не одна акція для старого краю, не одна робота для визволення рідного краю з неволі. Конґрес буде мав перед собою важні завдання до сповнення: він мае виробити заяву в справі політичного становища українських іміґрантів в Америці в справі стремлінь нашого народу в старому краю; він буде мусіти виробити форму орґанізації українських іміґрантів для переведення постановлених собі цілий; він буде мусів виробити способи постійної фінансової помочи для визвольної боротьби нашого народа; і другі тим подібні справи вирішити.

Ваґу та потребу Конґресу відчувае добре наша іміґрація. Свідчать про се вибори коло 150 делеґатів, які вже були переведені та зголошені до центральних орґанізацій, злучених в „Обєднанню". Припустити можна з великою певностю, що є ще кількадесять орґанізацій, які також уже вибрали делеґатів, але ще не мали часу повідомити центральні орґанізації про сей вибір. Остаеться ще певно кількадесять орґанізацій, які готові вислати свого представника на Конґрес, але були заскочені коротким терміном виборів.

Щоби дати нагоду бути на Конґресі також сим брацтвам та товариствам, тимчасовий комітет „Обєднання Українських Орґанізацій в Америці" постановив на своїм послідним засіданню продовжити речинець виборів делеґатів до 15. жовтня с. р. Всі орґанізації, які досі ще не вибрали делеґатів, мають тепер нагоду зробити се тепер. Кожде товариства, що цікавиться визвольною боротьбою українського народа, повинно се зробити негайно, забираючи в той спосіб голос в справі, яка повинна бути найважнійшою справою для кождого Українця та Українки в теперішну памятну хвилю.

БЕЗРОБІТТЯ В РОСІЇ.

По останнім звітам „Наркомтруда" в Росії есть щонайменше 165,000 безробітних. З того в Петербурзі 50,000, в Москві коло 35,000, в Донській области 7,500 і т. д. Єсть надія, що коло 15,000 дістане роботу, а 150 тисяч останеться без заробітку. В порівнанню з анґлійським та американським безробіттем це число невелике, але зважити треба, що промисел в Росії вже до війни не міг рівнатися з промислом Анґлії й Америки, а в часах революції він ще нище упав і ще меньше робітників працювало в ньому. В тім невеликім числі фабричного робітника 150 тисяч душ це дуже поважна, а навіть застрашаюча цифра. Безробітні, те саме що невдоволені, котрі легко можуть перемінитися в революціонерів проти уряду, який не вміе подбати, щоб вони мали працю і хліб.

Тому як доносить „Економическая Жизнь" (ч. 192) большевицький уряд приступив до всіляких публичних робіт. В петербурській пристані викладають камінем площі й дороги, направляють водопроводи і чистять порт. В Москві задумують приступити до будівлі великої „Палати праці", в якій булиб салі для засідань верховного совіта, салі для народніх зборів, театрів, концертів і т. д.

Але все це буде залежне від того, чи большевики дістануть гроші, чи ні. З їх фінансами робиться щось таке незрозуміле.

На заграничні посольства, на аґітацію есть гроша скільки завгодно, але на голод і безробіття нема.

Ось недавно був у Берліні пир в палаті колишнього царського посольства при улиці „Унтер дер Лінден". Гостий приймав Чічерін і приймав на славу, справді по царськи. Комісарі і їх гості їдять кавяр, устриці і що найвибагливійшого в світі е, а в Росії — люди людий їдять. **Н. М.**

ПОЛЬСЬКИЙ ПРОЄКТ ВОЄВОДСЬКОЇ САМОУПРАВИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЧИНИ

(Від власного кореспондента).

I. ІСТОРІЯ І ЗМІСТ ПРОЄКТУ.

Як знаєте, польське правительство звернулося до головних держав антанти з просьбою, щоб вони вирішили справу української Галичини.

Ся просьба важна тим, що вона означае признанне польського правительства, що українська Галичина не належить до Польщі та що головні держави антанти мають право вирішити справу української Галичини.

Розуміється, польське правительство просить, щоби головні держави антанти рішили, що українська Галичина мае бути прилучена до Польщі.

А щоби головні держави антанти були спокійні за долю „української меншости" в сій новій части польської держави, польське правительство обіцюе заспокоїти національні потреби „української меншости" через наданне **воеводської самоуправи** воеводствам львівському, станиславівському і тернопільському.

До ноти, яка містить просьбу польського правительства о прилученнє української Галичини до Польщі, польське правительство долучило проєкт такої воеводської самоуправи.

Сей проєкт мае прийти незадовго перед польський сойм. Не відомо тільки, чи польський сойм ухвалить закон про воеводську самоуправу **на всякий випадок,** чи тільки тоді, коли-б польське правительство дістало від головних держав антанти обіцянку, що польська просьба о прилученнє української Галичини до Польщі буде сповнена.

• • •

Про проєкт воеводської самоуправи для української Галичини появлялися доси в пресі тільки короткі вісти.

Тепер краєва преса принесла текст проєкту в цілости і се дає змогу розглянути його докладнійше.

Зміст проєкту такий:

В воєводствах львівськім, станиславівськім і тернопільськім мають бути утворені **соймики,** як найвисші органи воєводської самоуправи.

Соймики мають складатися з послів, вибраних населеннєм воеводства на шість літ.

Активне і пасивне виборче право до соймиків мають усі ті мешканці воєводства, які мають активне і пасивне виборче право до польського сойму.

Виборчий закон до соймиків має опиратися на тих самих основах, що виборчий закон до польського сойму.

Число соймикових послів означається таким способом, що на 25.000 мешканців воєводства припадає один посол. Одначе в разі потреби число соймикових послів мусить бути збільшене, так, щоб на кожду з **національних курій** припадало бодай 20 послів.

Для виборів до соймику населеннє воєводства буде поділене на дві ґрупи: українську й польську. Кожда ґрупа буде вибирати своїх послів окремо. Число послів кождої ґрупи буде означене на основі чисельного відношення українського й польського населення. Особи, які не вважають себе ані Українцями або Поляками, мають для виборів до соймику записати себе або до одної або другої народности.

Українські посли будуть творити в соймику українську курію; польські посли — польську курію.

Кожда курія буде радити окремо під проводом свого президента або його заступника.

Справи, над якими має радити соймик, є або спільні для всего населення воєводства, або такі, що обходять тільки населеннє одної народности (українські національні справи, польські національні справи).

В національних справах кожда курія рішає самостійно: українська курія в українських національних справах, польська курія в польських національних справах.

В спільних справах рішеннє западає дорогою згоди між обома куріями.

Виконуючим орґаном соймику є три комісії: комісія віроісповідань, комісія публичної опіки і комісія економічна.

Кожда комісія ділиться на дві національні секції: українську й польську.

Кожда національна секція складається з шістьох членів; з того трьох вибирає національна курія, а трьох призначує воєвода.

В національних справах радять національні секції окремо.

В спільних справах обі національні секції кождої комісії радять разом.

Такий має бути **склад** соймика.

Тепер — що такий соймик мав би робити, або, як говориться по правничому, яка його **компетенція?**

Отже соймик мав би право видавати закони й розпорядки для воєводства в отсих справах: 1) віроісповідання, 2) публична освіта **за виїмком університетів і зрівнаних з ним шкіл,** 3) публична добродійність, 4) публичні дороги воєводські, повітові і громадські, місцеві зелізниці, 5) земельні справи, 6) підпиранне промислу й торговлі, 7) примінєннє державних законів про використуваннє води для меліорацій і розгонової сили, 8) примінення державних законів про орґанізацію громад і повітів, 9) буджет доходів і видатків воєвідської самоуправи, 10) инші справи, які передасть соймикам польський сойм.

Одначе рішаючи в сих справах, соймик мусить мати на увазі **закони польської республики** і може видавати свої закони й розпорядки **тільки в рамах польських державних законів.**

Кождий закон соймика має санкціонувати начальник польської держави і підписати (контрасиґнувати) польський президент міністрів.

Закон, який на думку польського правительства переступає компетенцію соймика, очевидно **не дістане санкції.**

Такі ухвали соймика чи комісій, які не є законами, тільки мають адміністраційний характер, отже не підлягають санкції начальника польської держави, **має право завісити воєвода,** коли на його думку вони переступають компетенцію соймика. Тоді спір між воєводою й соймиком рішає адміністраційний трибунал польської держави.

Фінанси, якими розпоряджає соймик, складаються з суми, які соймик дістане з польського державного скарбу, і з податків, які соймик має право накладати.

Польський державний скарб буде давати соймикови таку суму, яку видає в инших воєводствах на ті потреби, які в трьох галицьких воєводствах належать до компетенції соймика.

З сеї суми мають бути покриті перше всего **спільні** потреби.

Коли-б що остало, то буде розділене до розпорядимости обох національних курій на їх національні потреби.

Коли-б з тої суми не можна було покрити всіх спільних потреб, то соймик має наложити податок на покриттє тих потреб.

На **національні** потреби кожда курія має право наложити податок на членів своєї національности (отже українська курія на Українців, польська курія на Поляків). Національні курії можуть також порозумітися й наложити податок на всіх мешканців, а доходом з того податку поділитися.

В кінці проєкт містить ряд загальнійших постанов, а саме:

Урядова мова державних властий на території трьох галицьких воєводств у внутрішнім урядуванню (себто у зносинах властий між собою) має бути, як у цілій польській державі, польська.

За те в зносинах з сторонами державні власти мають обовязок послугуватися рідною мовою сторін, отже супроти Українців українською мовою.

Самоуправні власти (національні курії соймика, національні секції комісій) самі означують свою урядову мову. Одначе вони мають обовязок приймати письма також в другій мові (значить: українські в польській, польські в українській).

При покликуванню державних урядовців в трьох галицьких воєводствах склад урядових тіл має відповідати потребам обох національностий".

Крім того в польських міністерствах має бути запевнена українській національности скількість посад, відповідаюча її потребам.

Окремий параґраф постановляє, що заложеннє українського університету й инших висших шкіл належить до польського сойму й до польського правительства.

В кінці проєкт містить постанову про амнестію за вчинки політичної натури сповнені від вибуху світової війни до заведення закона про воєводську самоуправу.

Остається ще сказати, **з якого жерела** воєводський соймик черпає свою власть.

Тим жерелом є виключно **воля польської держави,** докладнійше: воля польського сойму і польського правительства.

Воля **польського сойму** може бути тим жерелом **безпосередно й посередно.**

Безпосередно — таким способом, що польський сойм ухвалює закон про воєводську самоуправу, отже польський може той закон змінювати або й зовсім знести.

Посерендо — таким способом, що польський сойм, ухвалюючи закони для польської держави, може тими законами звести воєводську самоуправу на нінащо, — бо воєводський соймик може проявляти свою діяльність тільки в рамах польських державних законів.

Воля **польського правительства** може проявлятися так само **двояким** способом:

Кожде рішеннє соймика, яке має характер закона, може польський президент міністрів **не предложити до санкції,** коли на його думку соймик переступив свою компетенцію.

А кожде рішеннє соймика чи комісії, яке має адміністраційний характер, може **завісити** воєвода, коли воно на його думку переступає компетенцію соймика.

Проти сеї волі польського сойму і польського правительства соймик не має **ніякої законної охорони,** значить, воєводська самоуправа як в самім своїм істнуванню так і в своїх функціях була би залежна від **самоволі** польської держави.

Так представляється польський проєкт про воєводську самоуправу для української Галичини.

Оцінку проєкту подам в слідуючій статті.

Гайдельберґ, 13. вересня 1922.

Д-р Михайло Лозинський.

НА ВОЛИНІ БЮТЬ СЕЛЯН.

В селі Чарукові, луцького повіту, прийшло до непорозуміння між дідичом і селянами. Розуміється, жандармерія стала в обороні дідича, арештувала селян, при тім побила їх до крови.

НА ФОНД ФЕДАКА.

(Через „Свободу").

Січ ім. П. К. Сагайдачного з Клівленд, О., жертва з каси........$10.00

Попередно оголошено $85.95

РАЗОМ $95.95.

Вислано $260.33

ДОСІ ЗІБРАНО $356.28

ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ УКРАЇНЦІВ МІСТА ЛЬВОВА.

(З львівського „Діла").

ЧОТИРИ РОКИ.

Чотири роки уже не чув престольний город князя Льва того величнього шуму, який здіймається над тисячними масами, який здіймається над тисячними масами, зібраного гомоном вічевого дзвона.

Тоді улицями столиці Галицької України посувався непроглядний хоровід з похоронною піснею на устах, від якої здрігалися холодні стіни столиці.

НЕДІЛЯ 10. ВЕРЕСНЯ.

Як там не припадковим, як зовнішними умовами не вимушеним був дозвіл польської влади на відбуття віча, то ні одно ні друге не вплинуло на характер, першого від ряду літ всенародного збору. Правда, пора дня, на яку назначено віче, не була найкращою. Але і це не спинило тисячних мас народу, які точно, в означеній годині виповнили велику салю Товариства ім. Лисенка, з бальконами, передсінками і сходами. Серед присутних помітно переважали мущини. Пора дня не дозволила жінкам на численнійшу участь. Але за те не бракло серед зібраних представників хоч би одного стану. І коли на недільному вічу не було буквально цілого українського Львова, що було би впрочім технічною неможливістю, то було там його многотисячне, імпозантне представництво, а ухвалені ним резолюції, хоч і цензуровані п. комісаром, являються справжнім, нефальшованим голосом загалу громадянства українського престольного города Льва.

ОТВОРЕННЄ.

Точно з ударом 12. год. вийшов на трибуну секретар Народ. Комітету ред. Михайло Струтинський і зясувавши коротко положення українського населення під польською владою, приступив до отворення Віча іменем Народнього Комітету, кінчаючи свою промову словами:

„Тому в теперішний рішаючий час мусить заговорити край, мусить сказати своє тверде, рішаюче слово, якого відгомін мусить почути увесь культурний світ.

Край мусить здобутися на найбільшу суму енерґії і орґанізованости. Мусимо станути одним залізним фронтом проти посягань на нашу волю. До „мінімум" мусять бути зведені внутрішні спори. Мусимо зеденити наші сили під кличем: Вітчина в небезпеці! З тою провідною думкою Нар. Комітет скликує отсе перше Всенародне Віче".

Опісля запропонував промовець склад Президії Віча, до якої однодушно вибрано: д-ра Михайла Волошина, п. Константину Малицьку і п. Івана Чорнія. Секретарював п. др. Степан Біляк.

Коли вибрана Вічем президія заняла місця, промовив як політичний референт суддя ВОЛОДИМИР ЦЕЛЕВИЧ.

Серед невмовкаючих оплесків і окликів начеркнув промовець історію боротьби за українську державність від 1914 р. до тепер.

(Сконфісковано).

протиставив промовець теперішне положенне українського народу під сусідською займанщиною на його рідній, прадідівській землі. Обговоривши монструальний проект „автономії", яку готують варшавські політики для Східної Галичини, ствердив промовець, що українське населення Галичини не погодиться на ніякі „доконані" без його участи „факти".

(Сконфісковано).

Присутний на салі представник поліції, двічі втручувався у виводи референта, домагаючись від президії, щоб вона втишила оклики „ганьба" під адресою польського уряду і його політики.

І треба признати, що здисціпліноване громадянство, за ціну поваги маніфестації і її довершення зрезиґнувало з того рода обявів своїх почувань. Підчас дальшої промови запанувала на салі гробова мовчанка — одна з тих вимовнійших понад всякі слова і оклики.

Після суді Целевича промовив інспектор Іван Ліщинський, який, представивши велику вагу рідної школи

(Сконфісковано).

Він вказав на те, що польська влада вивозить зі Східної Галичини величезні багацтва за границю, коли згадати нафтові продукти, сіль, каініт, дерево, рільничі плоди, стягае безпосередні податки і данину, посередні податки, переносні такси і т. п. 80% усего вивозу Польщі становлять бачацтва Східної Галичини. За те Польща на найважнійшому полі нашого життя дає відносно смішно мало. На 160 більше клясових (5—6 кл.) народ шкіл в Східній Галичині є лише одна українська у Львові, приміщена в найгіршому будинку, який можна найти у Львові і то з виразним призначенням лише для самого Львова без передмість. На 600 чотириклясових шкіл в Сх. Галичині є українських лише 18 (крім кількох шкіл вправ). Українські школи, це самі одноpідко двоклясівки. Польська преса подає, що число українських шкіл є більше, чим польських, а промовчує це, що число польських кляс у Схід. Гал. є 4 рази більше чим українських. Українські школи наоколо Львова і всіх повіт. міст в Сх. Галичині обсаджені виключно польськими учительськими силами, котрі проводять політику польських народових орґанізацій в повіті і

(Сконфісковано).

Зміняють викладову мову з української на польську. Українським кандидатам учит. звання, яких є понад 3000 (три тисячі) і безробітним учителям, яких є понад 100, не дають шкільні власти учит. посад у Сх. Галичині, але відсилають їх до Зах. Галичини та Королівства, де населення відноситься до них ворожо. Зі самого дрогобицького повіта 12 учительським силам надано посаду в Королівстві. По українських школах марнує учительство час на виучення української дітвори польської історії і польських народових гимнів. Заборонено вчити там української історії і українських пісень. На 15.000 всего учительства в Сх. Галичині в державних школах находиться українського ледви 3.200.

(Сконфісковано).

Супроти львівського заряду міста, який не хоче дати Українцям, що становлять у Львові 17 проц. власности а понад 20 проц. населення, потрібних їм шкіл і приміщення, слід ужити зорґанізованого відпору на взір відпору німецького населення в чеських містах, а способів цего успішного відпору є душе много.

(Сконфісковано).

Референт відчитує РЕЗОЛЮЦІЮ:

(Сконфісковано).

По скінченню реферату інсп. Ліщинського, політичний референт суддя Целевич предложив зібраним дві резолюції, які ухвалено однодушно при граді френетичних оплесків.

РЕЗОЛЮЦІЇ.

1) Віче Українців престольного города Львова зібране дня 10. вересня в сали музичного товариства ім. Лисенка однодушно акцентує становище української друдової партії у всіх політичних справах.

2) (Сконфісковано).

ЗАКІНЧЕННЯ.

Присутні, пошанувавши повстанням з місць усіх Тих, що лягли головами в боротьбі за українську державність, як і Тих, що в тійже боротьбі втратили здоровля та майно, віддавши честь Тим Борцям,

(Сконфісковано).

відспівали „Не пора" і „Ми Гайдамаки", почім, супроти заборони походу, спокійно розійшлися.

З ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ.

Конґрес соціяльно-демократичної партії в Ужгороді.

Як я вже доносив скликала соціяльно-демократична партія Підкарпатської Руси на день 3. вересня 1922 р. перший конституційний конґрес. Приїхало на конґрес 76 делеґатів від 48 орґанізацій. Від чехословацької соц. дем. партії приїхали посли Астер, Бехинє ,Стівін (редактор соц. дем. орґану „Право Лідѵ", ,а зо Словаччини посол Поціск і секретар с.-д. партії на Словаччині Філь.

Зїзд відбувся в ужгородській гончарській школі. Наради ведено по руськи й по мадярськи.

Отворив зїзд член тимчасової екзекутиви Ревай та пояснив значіннє зїзду. До президії вибрано Остапчука, Горвата й Кабалюка.

Від чеської соц. дем. партії привитав зїзд посол Астер. Зїзд приймає оплесками заяву, що чеська со.ц-дем. партія хоче помагати будові Підкарпатської Руси та своїм політичним впливом підпирати потреби й бажання руського населення. Попирати буде домагання, відносно переведення земельної реформи, індустріялізації П. Руси, заспокоєння культурних та політичних потреб народу, який мусить стреміти до того, щоб управляти собою без панів.

Посол Бехинє витає зїзд від чеського соц. дем. посольського й сенаторського клюбу. „Від вас залежить, як буде виглядати освободженнє П. Руси. Нема чудес ні на небі, ні на земли, ви самі власною працею мусите збудувати собі хату. Чехословацька с.-демократія дасть вам всю свою поміч і свої досвіди, котрі добула за 50 літ партійної боротьби. Не будемо вашими наставниками, але будемо вашими старшими й досвідченими братами... Можу Вам сказати, що делеґація соц.-дем. партії з України передала конґресови лондонського соціялістичного інтернаціоналу меморіял, в котрім проґолошує, що очікує на вирішення долі самостійної української республики, однак відносно Підкарпатської Руси меморіял проголошує, що українська соціял-демократія годиться дословно з тим, щоби та земля лишилася постійною частею чехословацької републики (оплески). Коли лиш буде заведене тут конституційне життя, будете мати наймодернійше виборче право, якого не мають робітники ні в Анґлії ні в Франції ні в Бельґії".

Я довше позволив собі подати слова посла Бехинє, який тепер — так сказатиб — мозґом сильної соц. дем. партії. Він — як говориться в Празі — є кандидатом на будучого президента републики, другим по теперішнім предсідателеві чеського парляменту Томашекови. Для нас будуть інтересні його слова сказані публично в Ужгороді де інде, які подам дальше.

Реферат про орґанізацію партії виголосив Клочурак, про політичне й господарське положення Остапчук. По рефератах іде довга дискусія. По більшій части ще ряд жалоб на неполагодження дотепер ріжних лекучих справ, на урядництва. Це саме на руській, те саме на мадярській, а навіт на німецькій мові (в зїзді беруть участь і делеґати німецьких тутешних кольоній). Характеристичне, що тут на зїзді виходить, це те, що всі ожидають із Праги якогось чуда, ожидають від неї виличення всіх болів — хоч виразно чують, що вона переходить остру крізу безробіття.

Прим дотеперішний секретар Степан Клочурак подаючи надужиття капіталістів супроти робітництва (прим. знижуваннє платень, продовжування робочого часу) звертається до чеських послів, щоби вони виєднали в Праги, щоби вона „наказала капіталістам, щоби вони не допускалися таких надужить". Посол Бехинє перериває: „Ви самі мусите се зробити. Орґанізуйтеся в фахові союзи!" Те саме підчеркає посол Астер, щоби не надіятися всего з Праги, але збудуваннєм орґанізації та усвідомленнєм народа помагати поступови Підкарпатської Руси.

Потім приступлено до голосування над резолюціями. Принято постанови про тісне співробітництво з чеською соціял-демократією, приймає її програму й тактику.

„Прилучення мировим договором Підкарпатської Руси до чехосл. републики приймає партія до відома, узнаючи так створений стан положення за поруку для здорового, політичного господарського, культурного й соціяльного розвою краю і народу. Партія відкидає всякі змагання, які прямують до увільнення або розвязання того получення й буде стреміти всіми своїми засобами до того, щоби чехословацька република була захоронена".

„Що відноситься вибудовання автономії Підкарпатської Руси, уважаємо за здорово й добре — децентралізацію, яка є корисна для Підкарпатської Руси й чсл. републики, о скільки це відповідає основним постановам сенжерменського договору й цілости чехосл. републики".

Дальше проголошує партія свою згоду з ідеями й методами соціялістичного Інтернаціоналу Праці з осідком в Лондоні. В школах домагається партія народної (виразно пояснює: малоруської) мови в школах та урядах. Дальше йдуть постанови відносно земельної реформи та індустріялізації Підкарпатської Руси.

Вкінці приступлено до вибору нової екзекутиви. Головою вибрано б. посла до австрійського парляменту Яцка Остапчука.

По полудні відбувся в міськім парку фестин, підчас якого промовляли Остапчук, Словак Ллука, посол Стівін, посол Поціск і Клемпуш із Ясіння.

Вечером відбувся концерт і забава.

„Підкарпатська Русь українським Піемонтом".

В часі, коли радив соц.-дем. конґрес, відбулися в великій салі жутанату збори державних урядників. Заповнена була саля, ґалерія й по части бічні салі. Говорив посол Бехине.

Займається ширше крізою, яку переживає тепер чесько-словацька република в звязи з безробітництвом та крізою промислу в цілім світі. Потім переходить до становища урядництва на Підкарпатській Руси.

„Настає ера, коил република зачинає більше інтересуватися сею країною й хоче приступити д овибудовання конституційного життя.

Чеське урядництво тут не може дивитися на Підкарпатську Русь, як на кольонію. Ми тут між собою можемо сказати, що маємо тут до діла з 80% населення зовсім не підготованого до політичного життя. І післанництвом чеського урядництва є само їх підготовити до політичного життя. Бо народ той в демократичній републиці не може бути предмети, лиш мусить стати під метом права. Урядники тут не можуть бути панами, але порадниками й оборонцями населення. Коли ви, панове, такими не є, то ви тут злишні! **Коли ми хочемо, щоби ся земля остала сталою частею републики, мусимо її зробити Піемонтом українського впливу".** Дальше подав до відома меморіял української соц.-дем. партії до лондонського інтернаціоналу та про постанову екзекутиви руської соц.-дем. Про признання прилучення до чехословацької републики. Закінчив закликом нести на цій незвичайно важній для републики земли культуру й орґанізацію.

Учительство не прийшло.

Одночасно з конґресом мав відбутися зїзд соціяльно-демократичних учителів і професорів, яких скликала партія та с.-дем. орґанізація учителів і професорів в чехословацькій републиці. В програмі мав бути реферат посла-учителя Яші: Соціял-демократія і школа. Ціль соц.-дем. учителів, дальше реферат: Шкільні домагання Підкарпатської Руси, дискусія, орґанізація та внесення.

На зїзд не появився ні один учитель. А.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182 У. Н. Союза повідомляє, що звичайний мітинг відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 15. жовтня в Українській Школі під ч. 212 Президент ул., Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад є важні справи до рішення і будеться принимати нових членів як до Січи так і до У. Н. Союза за половину вступного. Добра нагода кождому стати в члени. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Д. Лещишин, предс., М. Пилюк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Любов, від. 45 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. жовтня, о годині 2. попол. під ч. 822 Н. Френклин ул. Отож проситься всіх членів о присутність, бо є важні справи до полагодження. Так само проситься вирівнати місячні вкладки, бо если не вирівнають, будуть суспендовані, щоби опісля не було нарікання. — Е. К—іс, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64 У. Н. Союза повідомляє, що тричвертьрічний мітинг відбудеться о 6. годині попол. в суботу, 7. жовтня в гали під ч. 435 Мейн ул. На порядку нарад справозданне і другі важні справи. Неявившийся член заплатить кару. — В. Григорчук, предс.; М. Сас, секр.

САВТ ДІРФІЛД, МЕСС. Тов. Галицька Січ, від. 207 У. Н. С. повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбудеться в неділю, 8. жовтня, в гали церковній зараз по Службі Божій. Пожаданим єсть аби кождий член явився на сім мітингу, бо єсть важні справи до полагодження. Заразом відбудеться розграбка на золотих 5 долярів. Сей дохід призначений на український і американський прапори. Неявившийся член заплатить кару після ухвали товариства. — Н. Костюк, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Вільна Україна, від. 116 У. Н. С. повідомляє своїх членів, що третій квартальний мітинг відбудеться 8. жовтня с. р. о годині 2. попол. в Лайсіюм гали під ч. 16 Мейн стр. На той мітинг мають всі члени явитися, бо маємо важні справи до полагодження. Котрий член не явиться, заплатить кару після статута. — С. Лемішка, предс.; П. Сталений, кас.; Т. Каськів, секр.

РІЖНІ ВІСТИ.

Міжнародний медично-фармацевтичний конґрес відбудеться в маю 1923 р. в Римі. В першу чергу порушені будуть питання воєнної медицини і фармації. Не вжеж грозить нам нова війна і не вжеж не важніша для людий боротьба з пошестями, які лютують на цілім сході Европи, як оден з найгірших наслідків останньої великої війни і її доньки — революції ?

Фільмові міста в Палестині. Одно з великих американських кінематоґрафічних підприємств готовить фільми з перших часів християнства. Знимки будуть роблені в Римі й Палестині. В тій цили в Палестині будуть побудовані цілі фільмові міста, так як вони колись виглядали.

В жовтні 1921 року відбудеться в Парижу **міжнародний нафтовий зїзд** (Exposition internationale de convestuble liquider). На цей зїзд запрошено Польщу, як одну з головних продуценток нафти. Як відомо, нафта польська, це чисто українське добро. Її головні джерела лежать на теріторії Борислав, Тустановичі, Мразниця. Це так звана галицька Каліфорнія, бо нафта, це великий маєток. Так отсе торгують нами наші опікуни, мовби нас і на евіті не було.

Знов „Тарґі Всходне". У Львові знов відбудуться „Тарґі всходнє", себто ярмарок на взір славного ярмарку в Ляйпціґ, інституція, котру Поляки нарочно примістили у Львові, щоб перед світом підчеркнути польскість цього городу. У Польщі єсть торговельно-фабричне місто Лудзь, але це місто польсько жидівське і там „тарґів" нема. На „Тарґі Всходне" заповів свій приїзд начальник польської держави, маршалок Пілсудскі. Торгують нами, але чи їм ці торги на здоровля вийдуть, це ще велике питаня.

В Торуню відбувся 11. серпня **лет першого польського літака.** Польські часописи підносять цей факт з ентузіязмом. Та коли зважити, що Торунь (Торн) був кількасот літ у руках Німців, котрі його зробили культурним і промисловим містом, то вийде, що Поляки і тим разом, так як звичайно, скидаються на ворону, котра понатикувала собі павиного піри і була дуже горда.

В летництві (аеронавика) можуть повеличатися Німці новим великим добутком. В Васеркупе коло Фульди відбулись **перегони літаків без мотору.** Німецький летун МаМртенс взяв рекорд. Він вдержався на своїм апараті без мотору цілих 120 мінут у воздухах і літав дуже справно.

Майже рівночасно були подібні перегони у Франції коло Клейрмонт і Феррам. Але найкращий французький летун, звісний Фарман, вдержався у воздусі тільки 40 і кілька мінут. Ця побіда Німців сильно затрівожила Французів, бо колиб прийшло до нової війни, то літаки без моторів моглиб віді грати дуже важну ролю. Раз тому, що не потрібують бензини, сильне небезпечного і дорогого середника, а подруге, що бензинові літаки роблять богато шуму і їх лехко вистежити, а безмоторові летять тихо і для ворога непомітно. Вони подебні до лету вірлів і соколів, котрі майже не рушають крильми. Єгипетські соколи пролітають в оден день цілий Єгипет, не порушуючи крильми тільки уживають їх, як реґулятора на воздушних струях.

Так бороняться Німці перед услівями Верзальського миру, котрий між иньшим позбавив їх воздушної фльоти.

Велике невдоволеннє серед антанти викликує вість, що Німці будують **нові телефонічні лінії,** разом 700 кільометрів а кождий кільометер має коштувати 700,000 марок німецьких. Франція єсть тої гадки, що Німцям уже нічого більше не треба і що вони всі гроші повинні давати Французам.

Тої самої гадки польські часописи. Яке їхало, таке здибало. Одні і другі хочуть жити на чужий кошт і гадають, що в такий спосіб відбудують Европу.

Иншої думки Америка. Ось **недавно відбувся в Гамбургу міжнародний економічний конґрес,** на котрі американський професор У. П. Код сказав: „Коли Америка має брати участь у відбудові Европи, то треба переконати американську суспільність, що така кооперація єсть для неї корисна і потрібна. Американський народ приніс великі жертви для мира. І який же цей мир! Небезпека коріниться на заході. Без французько-німецького порозуміння не зробимо кроку вперед".

Але пан Пуанкаре мовби не чув, що говорить богатий дядько зза моря, хоч добре знає, що колиб не цей дядько, то нині Німці сиділи би в Парижу, як 1870 року.

Піп в дзвін, а дідько в клепало. Пуанкаре і дальше співає стару пісню ненависти народів, хоч Франції грозить такий самий політично-економічний розстрій, на який хорує нині колишня Росія, Австрія, а почасти й Німеччина. Французький шовінізм прибирає иноді смішні, дітвацькі форми. І так „Дейли Мейл" пише, що німецька марка тому так сильно паде, бо Німці купили за ґотівку дуже богато бавовни й ґліцерини на воєнні потреби. Також вісти приносить і „Дейли Телеґраф", а всі вони походять з дроту, котрий у своїх руках тримає п. Пуанкаре.

ДОВГОВІЧНІ АМЕРИКАНЦІ.

Після останньої статистики в Зединених Державах північної Америки живе тепер 3500 осіб, які числять більше як сто літ від уродження.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОЧТОВІ ЩАДНИЧІ КАСИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

(З Почтового Департаменту.)

Правительство Злучених Держав удержує при своїх почтових урядах окремі ощадничі каси, що приймають на процент і зберігають щадничі вкладки, та дає за них урядову поруку, що кождого часу н бажанне вкладчика зложені на почті гроші будуть йому виплачені назад.

Кожда людина у віці 10 літ або висше може відкрити собі на своє імя таке почтове щадниче конто. Для того мусить зложити одного доляра, або й більще, в якім-небудь почтовім уряді, що має право приймати щадничі вкладки. В той сам час можна мати лиш одно почтове конто. Не дозволено мати їх більше як одно, ні рівночасно складати гроші в ріжних почтових урядах. Почтовим урядникам заказано виявляти кому-небудь, окрім самого вкладчика, скільки він має зложених грошей. Чоловік не може контролювати почтового конта своєї жінки і взагалі втручатися в її ощаджені і зложені на почті гроші.

Кождий може вкладати гроші в почтову щадницю коли схоче і скільки схоче, поки його ощадности в почтовій щадниці не досягнуть суми $2.500 (не влічуючи відсотків).

Хто хоче відкрити почтове щадниче конто, повинен сам звернутися до почтового уряду, де йому дадуть всі потрібні інформациї. Коли майбутний вкладик ізза якоїсь важної причини не може сам прийти на почту, то може прислати за інформаціями свого заступника. Коли де почтовий уряд не має права приймати ощадностей, то щадниче конто можна відкрити писменно в щадничій касі иншого почтового уряду; місцевий почмайстер дасть всі інформациї і полагодить переписку в тій справі.

Коли почтове щадниче конто вже відкрите, тоді гроші можна вкладати особисто або через других осіб або пересилати їх грошевим переказом (мониордер) або в реджистрованім листі.

На вложені щадничі вкладки почтовий уряд видає почтові щадничі цертифікати, виставлені на імя вкладчика і як посвідка для него. Тих щадничих посвідок не можна продавати і не можна переписувати на імя другої людини. Коли хто свою посвідку згубить або знищить або коли йому вкрадуть, то почтова ощаднича каса випише йому другу нову.

Вкладчик може виймити свої щадничі вкладки, всі або частину, кождого часу, з того почтового уряду де їх зложив. Може відбирати їх сам або через свого заступника або через почту.

Почтові ощадности приносять відсотки у висоті 2% від вложеної суми на рік. Процент числиться від першого дня найблисшого місяця по виставленю щадничого цертифікату і платиться аж по цілім році від того дня, коли за той час капітал лишився в щадниці. За частину року відсотків не платиться.

Суми менші за одного доляра можна защадити купуючи почтові марки по 10 центів за одну. Так звана почтова щадничa карта з десяти наліплеными марками має вартість одного доляра. Потовий уряд виплатить за неї доляра готівкою або прийме її за доляра для відкритя почтового щадничого конта або долічить до ощадностей, що вже є на конті. Такі почтові щадничі карти почтові уряди дають даром.

Вкладчик може виміняти свої почтові вкладки, всі або частину, на так звані почтові щадничі бонди Злучених Держав, що дають $2\frac{1}{2}\%$ відсотків. Такі бонди є видані на суму $20, $100 і $500. Коли вкладчик виміняє свої ощадности на такі бонди, то може далі вкладати гроші в почтову щадницю, поки його вкладки не досягнуть знов суми $2.500.

РОЗРАДА.

Не приймає.

Французький письменник Моліер кілька днів був хорий. Один з його приятелів післав по лікаря. Коли слуга прийшов сповістити Маліера, що прибув лікар, він сказав: Скаже йому, що я хорий і нікого не приймаю.

—o—

Виказав.

Гість: Чи тато дома?
Івась: Ні, пішли до міста.
Гість: А мама?
Івась: Мама також сховалися до комори.

—o—

Загадки.

Всі мене просять, всі мене благають, а як прийду — всі від мене втікають.

(Дощ)

Паняночка небога, стулилася коло порога, хто її рушить, гуляти з нею мусить.

(Мітла)

Метуть, метуть — не виметуть, несуть, несуть — не винесуть, прийде пора — щезне сама.

(Тінь)

Рук не має, ніг не має, а купатись проситься. Що це таке?

(Риба)

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць вересень 1922 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	359.08	143.	90.80
2.	112.80	144.	40.81
3.	50.24	145.	37.07
4.	67.52	146.	64.22
5.	40.68	147.	127.03
6.	21.76	148.	11.17
7.	130.16	149.	41.82
8.	40.88	150.	9.04
9.	56.60	151.	39.64
10.	166.91	152.	16.23
11.	23.13	153.	19.66
12.	109.25	154.	43.78
13.	39.72	155.	188.56
14.	63.88	156.	25.45
15.	32.94	157.	66.43
16.	30.40	158.	7.85
17.	26.53	159.	37.87
18.	95.33	160.	73.80
19.	9.19	161.	38.67
20.	95.36	162.	35.54
21.	20.13	163.	35.69
22.	71.73	164.	23.28
23.	20.92	165.	98.99
24.	77.43	166.	17.37
25.	32.62	167.	16.85
26.	19.20	168.	106.79
27.	37.10	169.	27.14
28.	122.95	170.	152.73
29.	110.89	171.	36.17
30.	42.68	172.	41.81
31.	66.25	173.	28.84
32.	28.41	174.	32.32
33.	26.08	175.	72.18
34.	50.87	176.	26.51
35.	21.66	177.	35.60
36.	27.47	178.	10.01
37.	23.75	179.	134.74
38.	213.16	180.	29.74
39.	63.81	181.	99.92
40.	18.45	182.	64.00
41.	46.61	183.	54.38
42.	97.83	184.	6.97
43.	20.55	185.	28.17
44.	66.03	186.	69.00
45.	102.08	187.	38.55
46.	25.59	188.	13.82
47.	15.12	189.	7.95
48.	67.74	190.	12.71
49.	6.31	191.	36.54
50.	27.70	192.	36.27
51.	49.79	193.	121.56
52.	17.34	194.	6.81
53.	42.23	195.	33.11
54.	12.46	196.	29.52
55.	33.11	197.	32.73
56.	56.54	198.	37.94
57.	63.92	199.	16.20
58.	40.96	200.	53.84
59.	47.65	201.	21.34
60.	13.86	202.	17.24
61.	76.40	203.	65.48
62.	81.83	204.	7.98
63.	219.56	205.	13.90
64.	34.52	206.	169.26
65.	134.21	207.	26.17
66.	61.19	208.	16.88
67.	69.42	209.	117.15
68.	18.23	210.	37.07
69.	93.91	211.	59.08
70.	194.05	212.	11.60
71.	16.65	213.	222.19
72.	26.73	214.	22.20
73.	25.51	215.	40.80
75.	45.98	216.	29.52
76.	140.84	217.	170.13
77.	50.31	218.	138.06
78.	104.30	219.	12.73
79.	8.00	220.	81.79
80.	25.96	221.	219.29
81.	106.99	222.	21.29
82.	31.20	223.	101.86
83.	53.67	224.	11.43
84.	8.70	225.	23.20
85.	116.27	226.	18.06
87.	73.98	227.	30.82
88.	9.72	228.	31.49
89.	10.34	229.	150.20
90.	83.35	230.	116.68
91.	145.26	232.	24.12
92.	16.37	233.	50.79
93.	9.66	234.	120.44
94.	55.06	235.	69.42
95.	47.97	236.	33.72
96.	144.27	237.	119.62
97.	36.32	238.	17.22
98.	113.04	239.	144.31
99.	116.99	240.	16.52
100.	52.10	241.	37.32
101.	40.62	242.	26.81
102.	187.07	243.	60.10
103.	46.96	244.	27.54
104.	128.56	245.	92.50
105.	70.36	246.	17.21
106.	147.82	247.	155.35
107.	39.56	248.	51.45
108.	52.72	249.	34.87
109.	96.82	250.	10.52
110.	14.99	251.	57.46
111.	13.28	254.	90.20
113.	62.28	255.	53.19
114.	52.09	256.	10.70
115.	16.70	258.	19.21
116.	14.65	259.	94.69
117.	73.67	262.	20.61
118.	60.25	263.	14.95
119.	22.22	270.	136.94
120.	81.92	273.	45.67
121.	45.17	274.	105.85
122.	12.50	276.	227.43
123.	33.41	277.	25.69
124.	47.08	278.	38.58
125.	18.89	282.	73.34
126.	31.08	283.	60.16
127.	73.52	286.	48.69
128.	34.13	288.	85.75
129.	16.24	290.	26.05
130.	142.10	291.	24.93
131.	17.89	292.	103.82
132.	106.36	293.	11.46
133.	139.08	295.	84.92
134.	21.83	296.	93.13
135.	105.08	300.	224.15
136.	108.72	301.	69.66
137.	72.42	303.	10.87
138.	24.43	308.	88.82
139.	38.39	314.	9.49
140.	36.78	315.	11.07
141.	10.55	316.	143.77
142.	78.02	317.	49.44
318.	29.62	363.	60.82
320.	29.07	364.	67.01
321.	39.06	365.	52.43
323.	40.01	367.	55.47
324.	52.87	369.	70.95
326.	92.61	370.	102.96
330.	70.01	371.	51.74
332.	34.64	379.	35.80
336.	74.29	380.	22.44
338.	202.43	381.	12.60
339.	51.75	384.	82.83
341.	53.90	385.	100.68
342.	72.77	388.	67.33
344.	20.64	391.	20.20
347.	29.61	392.	11.96
350.	44.10	393.	23.32
351.	29.98	396.	55.62
354.	38.73	400.	30.52
355.	56.51	401.	25.55
357.	16.96	402.	12.45

Змісячних вкладок	18.676.25
Процент від моргечів	237.00
Процент від бондів	1.845.00
Сирітські части по бл. п.:	
Варвара Галас, в. 116	200.00
Разом	20.958.25

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Вас. Вишинський, в. 24	180.00
Іван Милий, в. 393	1.000.00
Бартко Періг, в. 38	1.000.00
Крестина Яйкович, в. 1	1.000.00
Варвара Галас, в. 116	250.00
Андр. Панчишин, в. 338	500.00
Теодор Сніжок, в. 133	1.000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Семен Бружина, в. 347	100.00
Сильвестер Галик, в. 1	50.00
Франко Паєсик, в. 106	50.00
Александра Гладь, в. 149	50.00
Андрій Манько, в. 149	50.00
Данило Небор, в. 370	50.00

Виплати з фонду сирітського:

Антоніна Вдовяк, в. 78	272.50

Розходи адміністраційні:

„Свобода” за орган	2.749.80
Платня голов. уряду	445.00
Видатки канцелярійні	70.93

Інвестиція грошей:

Позичка на реальність, перший моргеч	4.000.00
Разом	12.818.23

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. серпня	86.968.36
Прихід за вересень	20.958.25
Разом	107.926.61
Розхід за вересень	12.818.23
Готівка з кінцем міс. вересня остає	95.108.38

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	95.108.38
Моргечі	186.395.55
Бонди	460.084.83
Реальність	19.500.00
Друкарня	36.500.00
Разом	797.588.76

Стан довжний:

Фонд посмертний	459.127.15
„ резервовий	167.096.72
„ адміністр.	26.010.33
„ запомоговий	16.986.55
„ народний	59.41
„ конвенційний	10.424.28
„ сирітський	117.884.32
Разом	797.588.76

С. Ядловський, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр
Р. Слободян, г. фін. секр.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ У. Н. С.

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць вересень 1922 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	13.05	161.	4.10
2.	7.00	163.	2.25
3.	4.75	165.	5.40
4.	1.80	168.	11.05
5.	5.00	170.	9.90
7.	20.25	174.	2.70
8.	2.93	175.	2.25
9.	5.85	176.	3.15
10.	1.80	177.	90
14.	2.55	179.	9.90
15.	4.35	181.	11.92
16.	5.18	182.	4.30
18.	8.35	183.	4.10
20.	3.83	192.	90
21.	90	193.	8.55
22.	12.40	196.	2.50
24.	4.35	198.	2.00
25.	2.05	200.	8.33
27.	1.80	203.	3.45
28.	11.95	204.	1.70
29.	6.15	206.	14.65
30.	2.25	208.	1.35
31.	12.15	209.	7.90
34.	2.70	210.	5.40
38.	23.90	211.	3.60
39.	3.83	213.	19.60
40.	1.58	214.	4.05
41.	4.50	217.	16.65
42.	4.95	218.	15.30
43.	90	220.	10.58
44.	12.38	221.	6.08
45.	5.65	223.	8.10
50.	2.70	224.	68
51.	1.13	226.	1.35
52.	90	228.	5.25
53.	4.50	229.	4.05
55.	5.90	230.	12.15
57.	4.75	233.	1.00
58.	3.60	234.	18.50
59.	2.70	237.	10.15
61.	4.30	239.	5.40
62.	6.10	241.	2.50
63.	25.20	242.	1.15
64.	5.40	243.	16.20
65.	8.10	244.	1.85
67.	2.48	245.	8.60
68.	2.85	247.	15.15
70.	14.18	248.	1.15
73.	1.58	250.	2.03
75.	5.20	251.	7.45
76.	11.47	258.	2.95
78.	3.60	259.	7.65
80.	45	262.	1.35
81.	3.60	270.	16.25
82.	2.70	274.	7.85
83.	7.20	276.	32.65
85.	9.00	278.	5.90
87.	8.78	282.	10.45
90.	7.65	283.	5.40
91.	11.25	288.	9.45
94.	5.40	289.	7.45
96.	7.90	292.	5.18
97.	2.05	295.	1.65
98.	4.50	296.	2.48
99.	15.98	300.	10.80
100.	6.35	301.	7.65
103.	2.25	308.	16.25
104.	15.55	314.	90
105.	3.60	316.	6.10
106.	2.50	317.	3.60
108.	6.08	320.	2.48
109.	4.05	321.	4.30
110.	45	323.	2.85
113.	4.95	324.	4.00
114.	1.80	326.	9.90
116.	1.80	330.	90
120.	3.40	332.	3.15
121.	6.30	338.	18.00
123.	2.03	339.	6.10
124.	8.35	341.	2.05
128.	3.45	342.	11.55
130.	2.40	347.	4.10
131.	1.40	350.	2.03
132.	19.60	357.	70
133.	5.60	363.	5.20
135.	2.50	364.	3.65
136.	10.60	365.	3.40
137.	6.55	367.	1.80
142.	5.85	369.	8.80
145.	1.35	370.	6.30
146.	5.65	371.	6.30
147.	17.55	379.	2.70
149.	5.22	380.	2.93
155.	24.30	384.	7.65
158.	1.50	385.	6.00
159.	2.93	388.	5.00
160.	11.70	396.	6.08

Разом	1.228.89

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Марія Могаловска, в. 259	112.00
Петро Обух, в. 18	26.00
Анна Дорош, в. 112	22.00

Розходи адміністраційні:

Платня робітника	125.00
Видатки канцелярійні	17.86
Разом	302.86

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. серпня	10.808.04
Прихід за вересень	1.228.89
Разом	12.036.93
Розхід за вересень	302.86
Готівка з кінцем міс. вересня остає	11.734.07

ЗІСТАВЛЕННЄ ПО ФОНДАМ:

Фонд посмертний	10.053.37
„ адміністрац.	1.680.70
Разом	11.734.07

Зі старої резерви доплачено по бл. п.:

Марія Могаловска, в. 259	88.00
Петро Обух, в. 18	49.00
Разом	137.00

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр
Р. Слободян, г. фін. секр.